

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-75>

УДК 657.6

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРОЦЕДУРИ АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ ІТ СФЕРИ

INFORMATION SUPPORT AND PROCEDURES FOR AUDITING THE FINANCIAL RESULTS OF IT COMPANIES

Луговець Богдан Валерійович

аспірант,

Київський національний економічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-5675-6189>

Luhovets Bohdan

Kyiv National Economic University

Стаття присвячена актуальним питанням інформаційного забезпечення та процедурам якісного аудиту фінансових результатів діяльності ІТ підприємства. Проаналізовано особливості фінансової звітності ІТ-підприємств, системи управління відносинами з клієнтами, інструменти для аналізу даних та звітності, етапи аудиту фінансових результатів ІТ підприємств. Доповнено та уточнено класифікацію інформаційного забезпечення проведення аудиту фінансових результатів ІТ компаній та збору аудиторських доказів. Розглянуто найбільш поширені ключові питання аудиту в ІТ сфері, а саме операції з пов'язаними сторонами та закупівля послуг у ІТ спеціалістів. Охарактеризовано основні етапи аудиту фінансових результатів підприємств сфери інформаційних технологій. Досліджено шляхи вирішення ключових питань аудиту фінансових результатів в сфері інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, ІТ, інформаційне забезпечення аудиту, аудит фінансових результатів, операції з пов'язаними сторонами, закупівля послуг у ІТ-спеціалістів.

The article is devoted to the topical issues of information support and procedures for a qualitative audit of the financial results of an IT enterprise. The purpose of the article is to study the information support and disclose the key procedures for auditing the financial results of IT enterprises. The impact of IT enterprises on the Ukrainian economy is increasing on an annual basis. The rapid growth of the sector certainly attracts both Ukrainian and foreign investors. The former, in turn, are highly interested in the transparency and stability of enterprises. The audit of financial results of companies is the most common way to verify the reliability of the financial position of an enterprise and is the basis for making investment decisions. However, IT companies have their own peculiarities, so the auditor should take into account such factors as the efficiency and flexibility of financial accounting caused by the constant dynamics in the industry, the peculiarities of operations related to intellectual property (company developments), the impact of market conditions on the IT industry and the cross-border format of doing business. Given the peculiarities of the IT sector, it is important to identify the key aspects of information support and explore ways to improve the procedures for auditing the financial performance of an IT enterprise. In order to achieve this purpose, the following research methods and techniques were used: analysis and synthesis, abstraction, generalization and systematic approach. The article analyzes the features of financial reporting of IT enterprises, customer relationship management systems, tools for data analysis and reporting, stages of auditing the financial results of IT enterprises. The classification of information support for auditing the financial results of IT companies and collecting audit evidence has been supplemented and clarified. The most common key audit issues in the IT sector are considered, namely, transactions with related parties and procurement of services from IT specialists. The main stages of auditing the financial results of information technology enterprises are characterized. The ways of solving key issues of auditing financial results in the field of information technology are researched.

Keywords: information technology, IT, information support of the audit, audit of financial results, transactions with related parties, procurement of services from IT specialists.

Постановка проблеми. Із року в рік зростає вклад підприємств сфери інформаційних технологій (далі – ІТ). Так, українська ІТ-галузь, зародившись в Україні лише наприкінці 90-х років, сьогодні трансформувалась у високоінтелектуальну індустрію, що налічує майже 300 тисяч фахівців і щороку зростає на 25-30% [1]

У 2021 році, експорт ІТ послуг зайняв перше місце за обсягом експорту послуг (більше 6 млрд доларів США) і приніс Україні понад 4% ВВП, а у 2022 році, не дивлячись на військову агресію росії проти України, експорт ІТ послуг досяг рекордних 7,3 млрд доларів США [2]. ІТ-галузь та результати її діяльності забезпечили підтримку економіки України в 2022 році. Цифрові технології дали можливість українцям та бізнесу працювати з будь-якої частини світу, сплачуючи податки та підтримуючи економіку.

Значення аудиту фінансових результатів ІТ компаній важко переоцінити, адже перш за все аудит фінансових результатів допомагає перевірити достовірність та надійність фінансової інформації, що має важливе значення для зацікавлених сторін, таких як інвестори, акціонери, партнери та урядові органи.

По-друге, аудиторські процедури допомагають виявити потенційні слабкі місця в системах внутрішнього контролю ІТ компаній, сприяючи вдосконаленню ефективності та надійності операцій.

По-третє, аудиторська перевірка спрямована на виявлення можливих ризиків та помилок у фінансовому звіті. Це дозволяє компанії уникнути негативного впливу невірної інформації та зберегти репутацію.

По-четверте, аудитори допомагають переконатися, що фінансові звіти ІТ компанії відповідають встановленим нормативам, стандартам бухгалтерського обліку та вимогам регуляторів, що є важливим для законності та добросовісності діяльності.

Також варто відмітити, що аудит фінансової звітності допомагає в прийнятті рішень щодо розвитку бізнесу, виявленні точок оптимізації бізнес-моделі та залученні додаткових інвестицій

Водночас, ІТ підприємства в контексті аудиту мають свої особливості. Так, ІТ сфера відзначається високою температурою розвитку та швидкими змінами, що ставить особливий акцент на потребу оперативного та гнучкого фінансового обліку, який може швидко адаптуватися до змін у галузі технологій. До того ж, ІТ компанії засновані на розробці

програмного забезпечення та технологічних рішеннях, що створює велику вартість у вигляді інтелектуальної власності (далі – ІВ). Аудит таких підприємств повинен враховувати специфіку оцінки та обліку ІВ.

Особливістю в сфері ІТ є також те, що терміни життєвого циклу ІТ продуктів можуть бути короткими, а відповідно аудит має брати до уваги те, що фінансовий облік таких підприємств повинен ефективно управляти амортизацією вартості продуктів та враховувати потребу постійних інвестицій у дослідження та розвиток.

Варто також згадати про те, що попит на ІТ послуги може варіюватися в залежності від ринкових умов та інноваційних тенденцій. В цьому контексті, аудиторам важливо враховувати особливості цих коливань та планування резервів для періодів невизначеності.

Окремої уваги потребує той факт, що ІТ компанії часто мають глобальне охоплення та можуть мати операції в різних країнах, тож аудит має повинен враховувати особливості міжнародного оподаткування та консолідації фінансової звітності.

Саме тому аудит фінансових результатів підприємств ІТ сфери як складова стабільної діяльності сектору загалом є важливою та актуальною темою для дослідження.

Аналіз останніх досліджень ті публікацій. Вивченню питання аудиту фінансових результатів діяльності підприємства присвячені наукові праці багатьох науковців. Так, Н.Р. Домбровська і С.В. Калабухова досліджували, які елементи облікової політики підприємства впливають на формування фінансових результатів підприємств [3; 4].

Інформаційне забезпечення проведення аудиту фінансових результатів та збору аудиторських доказів досліджували Ю. М. Крот, Н. Р. Домбровська [5].

Організацію та методику здійснення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства розглядали С. В. Візіренко, і Н. Й. Радіонова [6; 7].

Вивченню типових помилок в обліку фінансових результатів діяльності підприємства присвячене дослідження М. Т. Шендригоренко [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на ґрунтовний аналіз згаданих науковців, дослідження питань стосовно інформаційного забезпечення та процедур аудиту фінансових результатів діяльності підприємства в сфері інформаційних технологій залишається акту-

альним залишаються не досить розкритими в наукових публікаціях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у вивченні інформаційного забезпечення та розкритті ключових процедур аудиту фінансових результатів підприємств ІТ сфери.

З метою досягнення визначеної мети було використано такі методи і прийоми дослідження, як: аналіз і синтез, абстрагування, узагальнення та системний підходи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як вже було зазначено, ІТ бізнес – специфічна сфера, а отже фінансова звітність підприємств-представників цього сектору має свої особливості. До особливостей часто відносять:

- невизначеність вартості ІВ, що пов'язана зі складністю визначення точної вартості розроблених технологій та програмного забезпечення;

- неоднорідність доходів, що зумовлена специфікою ІТ бізнесу, а саме тривалістю процесів розробки продукту і пов'язаними з нею умовами оплати за відповідний проект;

- високий ризик, оскільки розробка новітніх програмних продуктів безпосередньо пов'язана з невизначеністю, що в свою чергу ставить під питання стабільність та надійність фінансової звітності;

- зміни в оцінці вартості продукту, спричинені динамічністю ринкових умов, конкуренції та технологічних тенденцій, що вимагає постійного оновлення фінансової інформації;

- значні інвестиції в сектор R&D (Дослідження та розробка), що мають безпосередній вплив на бухгалтерський облік та фінансову звітність, зокрема на баланс ІТ підприємства.

Окрему увагу варто приділити специфічним обліковим системам та програмному забезпеченню, які широко поширені у підприємств-представників ІТ сфери.

Сучасне підприємство неможливо уявити без ERP-систем. ERP-системи, такі як, наприклад, SAP, Oracle ERP, або Microsoft Dynamics використовуються для інтеграції та управління різними бізнес-процесами в ІТ компаніях. Вони охоплюють фінансовий облік, управління проектами, ланцюжки постачань та інші ключові аспекти.

Невід'ємною частиною підприємств вже стали CRM-системи або ж системи управління відносинами з клієнтами. Наприклад, Salesforce чи HubSpot, допомагають відстежувати взаємодію з клієнтами та забезпечувати швидку та ефективну комунікацію.

Якщо CRM-системи спрямовані на покриття зовнішніх контактів ІТ підприємств, то системи управління проектами, такі платформи, як Jira, Trello або Asana, спрощують планування, відстеження та спільну роботу над розробкою програмного забезпечення.

Бухгалтерські системи в ІТ бізнесі представлені досить широко. Так, для обліку фінансових транзакцій, виставлення рахунків та ведення бухгалтерії часто використовуються QuickBooks, Xero або FreshBooks.

Не менш важливими в господарській діяльності ІТ компаній є інструменти для аналізу даних та звітності, такі як Tableau, Power BI або Google Data Studio, що застосовуються для виведення важливих показників та роботи з аналітичною інформацією.

Належне інформаційне забезпечення – важлива складова аудиту фінансової звітності. Останній в свою чергу є широко поширеним видом перевірки, оскільки і компанія, і держава хочуть мати впевненість в правильності ведення обліку та складання звітності.

Водночас, згаданий різновид аудиторської перевірки належить до одних із найскладніших і найбільш ризикових, що зумовлюється складністю завдань по виявленню викривлених даних у фінансовій звітності.

Предметом аудиту фінансових результатів є господарська діяльність, що впливає на формування фінансового результату, та внутрішні і зовнішні відносини, утворені внаслідок цієї діяльності.

Об'єкти аудиту фінансових результатів представлені широким спектром різноманітної інформації, пов'язаної з фінансовими результатами, зокрема:

- облікова політика підприємства;
- інформація про господарські операції;
- реєстри бухгалтерського обліку, первинні документи тощо.

Мета аудиту фінансових результатів – встановити відповідність організації та методи обліку, що застосовуються компанією, відповідним законодавчо встановленим стандартам. На базі результатів перевірки аудитором формується висновок щодо згаданої відповідності.

Як правило, для формування аудиторського висновку, необхідно провести перевірку наступних елементів:

- коректність формування фінансових результатів від всіх видів діяльності підприємства;
- відповідність здійснених господарських операцій вимогам законодавства;

- кореляція даних синтетичного та аналітичного обліку;
- перевірка фондів та резервів, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку);
- правильність нарахування та сплати податку на прибуток;
- правильність формування звітності про фінансові результати.

Аудиторські докази – це інформація, отримана аудитором для вироблення думок, на

яких ґрунтується підготовка аудиторського висновку і звіту.

Інформаційне забезпечення проведення аудиту фінансових результатів та збору аудиторських доказів, відповідно до позиції багатьох науковців, може складатися з різноманітних факторів. Обов'язкові, в контексті ІТ сфери, складові процедури, визначені за результати дослідження, відображені в таблиці 1.

Таблиця 1

Обов'язкові складові інформаційного забезпечення

Об'єкти	Джерела інформації
Облікова політика підприємства	Нормативні документи підприємства, а саме статут (чи інші установчі документи), наказ про облікову політику підприємства, протоколи зборів учасників тощо
Інформація про господарські операції	первинні документи (хоч законодавство не містить вичерпного переліку первинних документів, які використовуються в бухгалтерському обліку), серед яких: – документи, що підтверджують операції отримання та надання послуг, у т.ч. з розробки продукції, надання технічної підтримки тощо (наприклад, акти виконаних робіт, інвойси, звіти); – документи, що підтверджують операції з придбання та продажу товарів, у т.ч. щодо програмної продукції; – інші документи, що є підставою для схвалення і відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних із формуванням і використанням фінансового результату; – виписки банків, рахунки, платіжні дорученнями тощо;
Показники бухгалтерської та податкової звітності	– реєстри обліку, у т.ч. журнали і відомості до них, оборотно-сальдова відомість, відомості по рахункам, книга Журнал-Головна; – бухгалтерська та податкова звітність, включно з формою № 1 «Баланс», формою № 2 «Звіт про фінансові результати», декларацією з податку на прибуток, декларацією з податку на майно; – дані аналітичного і синтетичного обліку за наступними рахунками: - «Резерв сумнівних боргів»; - «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»; - «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»; - «Розрахунки за податками і платежами»; - «Доходи майбутніх періодів»; - «Доходи від реалізації»; - «Інший операційний дохід»; - «Дохід від участі в капіталі»; - «Інші фінансові доходи»; - «Інші доходи»; - «Страхові платежі»; - «Фінансові результати»; - «Собівартість реалізації»; - «Загальновиробничі витрати»; - «Адміністративні витрати»; - «Витрати на збут»; - «Інші витрати операційної діяльності»; - «Фінансові витрати»; - «Втрати від участі в капіталі»; - «Інші витрати»; - «Податок на прибуток»;
Інше	– первинні документи щодо основних засобів та нематеріальних активів (інвентаризаційний опис, відомість нарахування зносу основних засобів і амортизації нематеріальних активів тощо); – результати попередніх аудиторських перевірок або перевірок державних органів; – інформація від третіх осіб, надана у відповідь на запит аудитора.

Джерело: розроблено автором на основі [8]

Законодавчо визначеної методики під час перевірки фінансових результатів підприємств ІТ сфери немає, а отже аудитор самостійно розробляє методику, враховуючи особливості бізнесу.

Існують різноманітні підходи [9] до процесу аудиту фінансових результатів діяльності підприємств сфери інформаційних технологій, які зводяться до визначення порядку проведення та опису методів і прийомів здійснення перевірки.

Теоретично, аудиторську перевірку можна поділити на чотири етапи:

- організаційний етап;
- підготовчий етап;
- технологічний етап та
- результативний етап.

Враховуючи, що аудит будь-якого підприємства, у т.ч. в сфері ІТ, проводиться комплексно, тобто відбувається аналіз активів, зобов'язань, капіталу підприємства тощо, аудит фінансових результатів є лише маленькою частиною загальної процедури.

Варто зазначити, що безпосередній аналіз фінансових результатів ІТ підприємств відбувається на третьому, технологічному, етапі, якому передують:

- організаційний, на якому відбувається загальне вивчення аудитором клієнта, особливості його бізнес-моделі, структури підприємства, специфіки бухгалтерського обліку, звітності та оподаткування;

- підготовчий, під час якого аудитором в середині проектної команди відбувається розподіл обов'язків щодо аудиту ІТ підприємства, розробляється загальна стратегія перевірки, проводиться прорахунок обсягу ресурсів, що потребують залучення до перевірки, створюється план перевірки та програма аудиту.

Після цього, аудитор переходить до стадії технологічного етапу, під час якої виконується запланована аудиторська робота. Відповідно до теорії, виконання аудиту фінансових результатів має два шляхи:

- перевірка за циклами діяльності (закупівля, отримання доходу);
- перевірка за видами діяльності.

Водночас, з практичної точки зору аудит фінансових результатів доречніше почати з аналізу фінансової звітності, а саме форми № 2 «Звіт про фінансові результати».

Першочергово аудитор має перевірити правильність зазначення всіх реквізитів форми № 2.

Далі, відповідно до професійного судження та особливостей ІТ сфери аудитор здій-

снює перевірку ділянки звітності з найвищим аудиторським ризиком, аналізує показники звітності та їх зміни за роками для знаходження незвичайних відхилень, що вказують на хибність облікової інформації. На цьому етапі аудитор розглядають ключові питання аудиту, що охоплюють найбільш значущі ризики суттєвих викривлень, включно з оціненими ризиками суттєвих викривлень внаслідок шахрайства. Так, ключові питання аудиту – це питання, які на професійне судження аудитора, можуть бути найбільш значущими під час процедури аудиту фінансової звітності загалом та, зокрема аудиту фінансових результатів. Найбільш поширені ключові питання аудиту в ІТ сфері – це операції з пов'язаними сторонами та Закупівля послуг у ІТ спеціалістів.

В контексті операцій з пов'язаними сторонами варто зазначити, що компанії сфери інформаційних технологій часто здійснюють суттєві операції з підприємствами, які перебувають під спільним контролем та є операціями з пов'язаними сторонами. Відповідно, повнота відображення операцій у фінансової звітності та їх оцінка, мають вагомим значення при проведенні аудиту фінансової звітності поточного періоду.

Розглядаючи друге ключове питання варто зазначити, що досить часто сумарна вартість послуг, отриманих ІТ компанією від ІТ спеціалістів може сягати показника 80 і більше відсотків загальної собівартості послуг, наданих такою компанією, особливо, якщо таке підприємство працює за посередницькою моделлю, тобто компанія виступає виконавцем послуг для замовника (частіше за все іноземця) і замовником послуг для ІТ спеціалістів, які можуть бути надавати послуги і як фізичні особи-підприємці, і як наймані працівники за моделлю аутстафінгу. Дохід таких підприємств переважно визначається за методом «собівартість плюс». Враховуючи зазначене, своєчасне та достовірне визнання послуг, отриманих від ІТ спеціалістів, є одним з найбільш значущих питань для аудиту.

Шляхи вирішення ключових питань аудиту фінансових результатів в сфері інформаційних технологій відображені в таблиці 2.

Наступним кроком технічного етапу є перевірка та аналіз аудитором кожної статті звітної форми № 2, а саме чи правильно визначені такі показники, як чистий дохід, собівартість продукції, валовий прибуток (збиток), фінансові результати за видами діяльності, фінансовий результат до оподаткування, податок

Таблиця 2

Ключові питання аудиту ІТ підприємств та шляхи їх вирішення

Ключове питання	Шляхи вирішення
Операції з пов'язаними сторонами;	– отримання від керівництва ІТ компанії, що перевіряється, листа-підтвердження пов'язаних сторін та провести аналіз отриманого переліку на повноту включення усіх компаній, які можуть бути визнаними пов'язаними сторонами; – проведення аналізу операцій, відображених в бухгалтерському обліку, на предмет наявності операцій з компаніями і особами, розкритими керівництвом як пов'язані, і зіставити з даними, наведеними в розкриттях до фінансової звітності.
Закупівля послуг у ІТ спеціалістів;	– оцінювання процесу визнання витрат, пов'язаних із отриманням послуг від ІТ спеціалістів, та тестування контролів за процесом закупівель та визнання собівартості, включаючи закупівлі, що враховуються в угодах з ціноутворенням за принципом «собівартість плюс»; – тестування закупівлей, здійснених наприкінці звітного періоду, та звірка дати закупівлі, що зазначена у первинному документі, із датою відображення витрат у бухгалтерському обліку; – аналіз середньої суми виплати на одного ІТ спеціаліста протягом року та кореляції між сумою виплат та кількістю ІТ спеціалістів, що надавали послуги компанії.

Джерело: розроблено автором

на прибуток та чистий прибуток. До того ж, аудитор здійснює арифметичну і зустрічну перевірку, оскільки дані первинного обліку доходів та витрат мають відповідати даним облікових регістрів та фінансовій звітності в цілому. Далі відбувається перевірка відповідності обліку доходів і витрат стандартам бухгалтерського обліку, коректність бухгалтерських записів тощо.

Крім згаданого, обов'язковим етапом є перевірка правильності оформлення документів, законність господарських операцій, наявність ділової мети та їх фактичне здійснення.

Завершенням даного етапу є складання аудитором власної «пробної» форми № 2 «Звіт про фінансові результати» і порівняння її з формою № 2, що надана ІТ підприємством.

Заключним етапом є результативний. Аудитор, отримавши достатній обсяг аудиторських доказів, готує свій висновок щодо достовірності фінансової звітності ІТ компанії, узгоджує висновки перевірки з клієнтом та формує і підписує звіт незалежного аудитора.

Окремо варто зазначити, що у зв'язку з військовою агресією росії проти України 24 лютого 2022 року, існує суттєва невизначеність, що може поставити під значний сумнів здатність будь-якої компанії ІТ сектору продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Це зауваження актуальне для будь-якого аудиторського звіту у період війни.

Висновки. З метою формування обґрунтованого аудиторського висновку в секторі ІТ важливим є ретельне вивчення інформації

про підприємство та його фінансові результати. Згадана інформація є джерелом складання аудиторських доказів, на підставі яких аудитор висловлює думку щодо відповідності відображення інформації про фінансові результати у бухгалтерському обліку та звітності законодавчим вимогам та правилам. Класифікацію інформаційного забезпечення проведення аудиту фінансових результатів ІТ компаній та збору аудиторських доказів було уточнено та доповнено. Так, до джерел аудиторських доказів віднесено документи, що містять інформацію про формування фінансових результатів, а саме нормативні документи ІТ підприємств, первинні документи, регістри обліку, бухгалтерська і податкова звітність, дані аналітичного і синтетичного обліку; інформація від третіх осіб, яка отримана за запитом аудитора, інші документи бухгалтерського обліку.

Здійснення якісного аудиту фінансових результатів діяльності ІТ підприємства потребує спеціальних знань та ретельного дослідження найбільш поширених ключових питань аудиту ІТ сектору, а саме операції з пов'язаними сторонами, закупівлі послуг у ІТ спеціалістів та визнання доходу від реалізації. Крім цього, варто дотримувати поетапності процесу аудиту ІТ компаній, а саме організаційного, підготовчого, технічного та результативного етапів. До уваги також важливо брати сучасні реалії ведення бізнесу в Україні, а саме фактори ризику, спричинені агресією росії проти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ukrainian IT Report 2021. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LujaT9pHEGhgprRojfnlZgQikkyillbE/view/> (дата звернення: 04.01.2025).
2. Український ІТ-експорт досяг у 2022 році рекордних \$7,3 млрд. Чому це насправді не дуже добра новина, Forbes, 2023. URL: <https://forbes.ua/innovations/ukrainskiy-it-eksport-dosyag-u-2022-rotsi-rekordnikh-73-mlrd-chomu-tse-naspravdi-ne-duzhe-dobra-novina-31012023-11420> (дата звернення: 06.01.2025).
3. Домбровська Н. Р. Облікова політика доходів, витрат та фінансових результатів підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 9. С. 771–775.
4. Калабухова С. В. Вплив облікової політики на аналітичні показники фінансової звітності підприємства. *Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»*. 2017. С. 127–130.
5. Крот Ю. М., Майданюк В. В. Інформаційне забезпечення та організаційно-методична побудова процесу аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці* № 6 (74). 2019. С. 112–118.
6. Візіренко С. В., Копил Я. М. Удосконалення методики аудиту фінансових результатів діяльності підприємства та його фінансового стану. *Управління змінами та інновації* № 1 (2021). С. 18–23.
7. Радіонова Н. Й. Організаційні засади проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2019. № 142. С. 136–148.
8. Мардус Н. Ю., Шкарлат А. О. Особливості організації аудиту прибутку підприємства і його методи. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. № 4 (04). С. 387–391.
9. Карченкова О. Л., Шендригоренко М. Т. Типові помилки в обліку фінансових результатів підприємства: виявлення і запобігання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 912–915

REFERENCES:

1. Ukrainian IT Report 2021. Available at: <https://drive.google.com/file/d/1LujaT9pHEGhgprRojfnlZgQikkyillbE/view/> (accessed January 04, 2025).
2. Ukrainskiy IT-eksport dosyag u 2022 rotsi rekordnikh \$7,3 mlrd. Chomu tse naspravdi ne duzhe dobra novyna [Ukrainian IT exports reached a record \$7.3 billion in 2022. Why is this is not really good news], Forbes, 2023. Available at: <https://forbes.ua/innovations/ukrainskiy-it-eksport-dosyag-u-2022-rotsi-rekordnikh-73-mlrd-chomu-tse-naspravdi-ne-duzhe-dobra-novina-31012023-11420> (accessed January 06, 2025).
3. Dombrovska N. R. (2016) Oblikova polityka dokhodiv, vytrat ta finansovykh resultative pidprijemstva [Accounting policy for income, expenses and financial results of the enterprise]. *Globalni ta natsionalni prolemy ekonomiky*, no. 9, pp. 771–775.
4. Kalabukhova S. V. (2017) Vplyv oblikovoi polityky na analitychni pokaznyky finansovoi zvitnosti pidprijemstva [Impact of accounting policy on analytical indicators of financial statements of an enterprise]. *Mizhnarodna nauko-vo-praktychna Internet-konferentsiia «Oblik, opodatkuvannia i control: teoriia ta metodoligija»*, pp. 127–130.
5. Krot Y. M., Maidaniuk V. V. (2019) Informatsiine zabezpechennia ta organizatsiino-metodychna pobudova protsesu audytu finansovykh rezultativ diialnosti pidprijemstva [Informational support and organizational and methodological structure of the process of auditing the financial results of an enterprise]. *Problemy systemnoho pidhodu v ekonomitsi*, no. 6 (74), pp. 112–118.
6. Vizirenko S. V., Kopyl Y. M. (2021) Udoskonalennia metodyky audytu finansovykh resultative diialnosti pidprijemstva ta ioho finansovogo stanu [Improvement of the methodology for auditing the financial results of the enterprise and its financial position]. *Upravlinnia zminamy ta innovatsii*, no. 1 (2021), pp. 18–23.
7. Radionova N. I. (2019) Orhanizatsiini zasady provedennia audytu finansovykh resultative diialnosti pidprijemstva [Organizational principles of auditing the financial results of an enterprise]. *Ekonomichniy prostir*, no. 142, pp. 136–148.
8. Mardus N. Y., Shkarlat A. O. (2016) Osoblyvosti orhanizatsii audytu prybutku psdprijemstva I ioho metody [Features of the organization of audit of profit of the enterprise and its methods]. *Skhidna levropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 4 (04), pp. 387–391.
9. Karachenkova O. L., Shendryhorenko M. T. (2018) Typovi pomylyky v obliku finansovykh resultative pidprijemstva: vyjavlennia i zapobihannia [Typical errors in accounting of financial results of an enterprise: detection and prevention]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 14, pp. 912–915.